ब्राह्मणाय अन्यस्मैइतिशेषः ॥ २३ ॥ नृगवच्छीघ्रंप्रजागुणदोषाविचारे राज्ञांदोषइत्याह ॥ कार्यार्थिनामिति ॥ विमर्दः कलहः ॥ राज्ञां प्रजानांन्यायान्यायविचारमकुर्वतां ॥ २४ ॥ अभिवर्तंतु अभिवर्तयंतु मह्यं मम कार्यिणः प्रजाःअधिकारिणश्च ॥ ननुनृगस्याप्येवमवस्थाचेत् अलंसुकृतकर्मणेतिशंकावंतंलक्ष्मणंलक्षयित्वाह ॥ सुकृतस्येति ॥ कार्यस्य कर्तव्यस्य सुकृतस्य प्रजापालनधर्मस्यफलं पार्थिवोनावैति काकुः ॥ प्रामोत्येवेत्यर्थः ॥ २५ ॥ कार्यवान्जनःकआयाति तत्प्रतीक्षस्व द्वारिस्थित्वे

एवंतौशापमुत्सृज्यब्राह्मणौविगतज्वरौ ॥ तांगांहिदुर्बलांवृद्धांददतुर्ब्राह्मणायवै ॥ २३ ॥ एवंसराजातंशापमुपभुंक्तेसुदारुणं ॥ कार्यार्थिनांविमर्दोहिराज्ञांदोषायकल्पते ॥ २४ ॥ तच्छीघ्रंदर्शनंमह्यमभिवर्तंतुकार्यिणः ॥ सुकृतस्यहिकार्यस्यफलंनावैतिपार्थिवः ॥ २५ ॥ तस्माद्गच्छप्रतीक्षस्वसौमित्रेकार्यवान्जनः ॥ २६ ॥ इत्यार्षेश्रीम० वा० उत्त० त्रिपंचाशःसर्गः ॥ ५३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

रामस्यभाषितंश्रुत्वालक्ष्मणःपरमार्थवित् ॥ उवाचप्रांजलिर्वाक्यंराघवंदीप्ततेजसं ॥ १ ॥ अल्पापराधेकाकुत्स्थद्विजाभ्यांशापईदृशः महान्नृगस्यराजर्षेर्यमदंडइवापरः ॥ २ ॥ श्रुत्वातुपापसंयुक्तमात्मानंपुरुषर्षभ ॥ किमुवाचनृगोराजाद्विजौक्रोधसमन्वितौ ॥ ३ ॥ लक्ष्मणेनैवमुक्तस्तुराघवःपुनरब्रवीत् ॥ शृणुसौम्ययथापूर्वंसराजाशापविक्षतः ॥ ४ ॥ अथाध्वनिगतौविप्रौविज्ञायसनृपस्तदा ॥ आहूयमंत्रिणःसर्वान्नैगमान्सपुरोधसः ॥ ५ ॥ तानुवाचनृगोराजासर्वांश्चप्रकृतीस्तथा ॥ दुःखेनसुसमाविष्टःश्रूयतांमेसमाहिताः ॥ ६ ॥

तिशेषः ॥ २६ ॥ इतिश्रीरामाभीरामे वाल्मीकीयेउत्तरकांडे त्रिपंचाशःसर्गः ॥ ५३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ अथलक्ष्मणेन विशिष्यनृगवृत्तांतप्रश्ने तदुत्तरंरामस्येति ॥ १ ॥ ईदृशः शापोदत्तइतिशेषः ॥ २ ॥ पापसंयुक्तं शापरूपपापसंयुक्तं ॥ ३ ॥ शापविक्षतः सराजायथापूर्वमुवाच तद्वक्ष्यामि शृण्विति संबंधः ॥ ४ ॥ द्विजौप्रतिकिमुवाचेतिशंकायां तयोरदर्शनमेवाभूदित्याहाथेति ॥ अध्वनि व्योमाध्वनि गतौतौविज्ञाय ध्यानेनामुकाविति ज्ञात्वेत्यर्थः ॥ नैगमाः पौराः ॥ ॥ ५ ॥ श्रूयतां मेवचनमितिशेषः ॥ ६ ॥